

پیشنهاد قرار گرفتن اهمیت وقف

در متون درسی دانش آموزان به

شورای عالی انقلاب فرهنگی ارجاع

شده است. این طرح جامع، به دنبال

اثر بخشی ابعاد مختلف فرهنگی در

تبلیغ سنت حسنه وقف است

سازمان اوقاف نتوانست طی سه

دهه بعد از انقلاب، مجموعه اوقاف

و وقف را بخوبی برای مردم معرفی

کند، زیرا در خود سازمان، اقدام

جدی در این عرصه انجام نشده و

عمده فعالیتهايش درون سازمانی

بوده و اقدامهای برون سازمانی

برای مردم انجام نداده است

وقف به عنوان سنت ماندگار در فرهنگها و ادیان مختلف مطرح است و از آنجا که می‌تواند در گسترش تمدنها و فرهنگها نقش بسزایی داشته باشد، همواره مورد توجه برنامه‌سازان فرهنگی واقع شده است. با توجه به اهمیت وقف در آموزه‌های دینی و فرهنگی و نیز به بهانه هفته وقف، با حجة الاسلام محمد شرفخانی، معاون فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه کشور گفتگو کرده‌ایم که در ادامه می‌آید:

* وضعیت کنونی اقبال جامعه به سنت وقف را چطور رصد کرده و ارزیابی می‌کنید؟

* در رابطه با اقبال مردم نسبت به وقف اگر بخواهیم بصورت نسبی بسنجیم، باید به گذشته برگردیم و ببینیم که وقف در ایران، چه جایگاهی داشته و اکنون چه جایگاهی دارد. وقف یکی از سنت‌های حسنه اسلام است که در زمان پیامبر (ص) جایگاه ویژه‌ای داشته. اهل بیت (ع) نیز بر امر وقف بسیار تأکید و اهتمام داشتند. در ایران نیز وقف جایگاه والایی داشته و جایگاه و آثار وقف بین مردم نهادینه شده بود و به عنوان یکی از اصول اولیه یک مسلمان به شمار می‌رفت. اما بعد از یک دوره‌ای، وقف این جایگاهش را از دست می‌دهد. در دوران پهلوی پدر و پسر، بزرگترین ظلم و جنایت به وقف شد. محمدرضا، با حربه اصلاحات ارضی و رضاخان هم با نیت مبارزه با علما و فرهنگ اسلامی، بخشی از موقوفات را در انحصار خود و خانواده‌شان قرار دادند و بخشی از اموال وقفی را به بهانه اصلاحات ارضی، در اختیار عموم مردم قرار داده و برای آن سند رسمی صادر کردند، در حالی که هیچ‌کس نمی‌تواند، مال وقفی را از وقفیت خارج کند. این ضربه‌ای بود که در دوره پهلوی بر وقف وارد شد و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی هم با توجه به سابقه‌ای که در رابطه با وقف وجود داشت، حضرت امام (ره) فتوای شجاعانه‌ای را صادر کرده و فرمودند که اموال وقفی که حتی برای آن سند هم صادر شده، باید به حالت اول بازگردد. این باعث شد سازمان اوقاف طبق وظیفه شرعی و قانونی خود برای احیای موقوفات، با بخشی از مردم مواجه شود که شاید در این باره اطلاعاتی هم نداشتند. خودبه‌خود ضربه‌ای که در دوران پهلوی به وقف وارد شده بود، اثراتش را بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، نشان داد. از دیگر سو، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در رابطه با اصل، شأن و جایگاه وقف، تبلیغ و ترویج خوبی نشد. این باعث شد که خودبه‌خود وقف در بین مردم، طبق ساختاری که در سنت پیامبر (ص) بود، نباشد و جایگاهش در جامعه تضعیف شود.

* این تبلیغ و فرهنگ‌سازی درباره وقف وظیفه چه افراد و یا نهادهایی بود؟

* ببینید، شاید بخشی از قصور در ترویج فرهنگ وقف به مجموعه اوقاف برمی‌گشت که باید این کار را انجام می‌داد. آسیبی که طی دهه اخیر در رابطه با وقف وجود داشت، تبلیغ ضعیف آن در بین مردم و رسانه‌ها بود. سازمان اوقاف به وظیفه‌اش عمل می‌کرد اما اطلاع‌رسانی خوبی از فعالیتهايش در جامعه نداشت. بخش دیگری از این قصور هم به نهادها و سازمانهای فرهنگی و خدمت‌رسانی برمی‌گردد. هیچ‌گاه سازمان اوقاف به تنهایی نمی‌تواند فرهنگ وقف را در بین مردم نهادینه کند. باید رسانه‌ها و نهادهای فرهنگی به کمک ما بیایند. فکر نکنند که فقط سازمان اوقاف می‌تواند این کار را بکند.

* اما متولی اصلی آن، سازمان اوقاف است؟

* ببینید، وظیفه سازمان اوقاف، اجرای اصل نیت واقف و مدیریت بقاع و امامزادگان و فرهنگ‌سازی در حوزه وقف است. اگرچه در عرصه تبلیغ، اشکالاتی متوجه سازمان است اما به تنهایی نمی‌تواند این کار را انجام دهد. بعد از انقلاب به جای وقف، سنت‌های حسنه دیگری چون صدقه و نیکوکاری در سید خانوار مردم قرار گرفت. اما کامل‌ترین حسنه، وقف است. قبل از انقلاب، صدقات روزانه مردم خیلی نبود. اما امروز شاهد گسترش این سنت حسنه در بین مردم هستیم، چون بین مردم فرهنگ‌سازی شده است. یکی از روشهای ماندگار کردن این سنت‌ها در بین مردم، روش مناسکی و مناسبتی است. یعنی روزی را در

بین مردم، جشن عاطفه‌ها و نیکوکاری راه‌اندازی کردند. روش تبلیغی دیگر روش جو بیاری است که طی سال، تبلیغات مختلفی انجام می‌دهند. اکنون بیشتر مردم معتقدند، صدقه هفتاد بالا را از انسان دور می‌کند. در حالی که در زمان اهل بیت (ع)، همین جایگاهی که امروز صدقات معمولی دارد، آن زمان، وقف داشته است. این درست که در حوزه فرهنگ‌سازی وقف، وظیفه اصلی را سازمان اوقاف دارد. اما نهادها و سازمانهای مختلف، چون احساس کردند که وقف، متولی دارد، از کار تبلیغ و فرهنگ‌سازی دست کشیدند. در کشورهای مختلف اسلامی، حوزه وقف وزارتخانه دارد، در حالی که یک عمل مستحی است اما با توجه به مستحی بودن آن، چنان در بین مردم جایگاه پیدا کرده که برای رتق و فتق امور آن، وزارتخانه تأسیس کرده‌اند. ضعف و آسیب در حوزه تبلیغات را قبول داریم. اگرچه طی سالهای اخیر با ترویج و تبلیغ فرهنگ وقف در بین مردم، شاهد احیای موقوفات و بیشتر شدن

آموزشی تعریف کردیم. یکی از اقدامهای دیگر، گردآوری استفتائات مقام معظم رهبری در یک مجموعه ملون بود. در حال حاضر هیچ موضوع استجابی نداریم که این حجم از استفتائات را داشته باشد. این نشان‌دهنده جایگاه والای وقف در فقه است. بخش دیگر اقدامهای سازمان، برپایی نمایشگاه‌های تبلیغات فرهنگ وقف در سراسر کشور است که هزار دوره از بسته‌های نمایشگاهی آن ارسال شده و در هفته وقف در امامزادگان، بقاع متبرکه و مجموعه موقوفه‌ها به نمایش در می‌آید. همچنین به تمام استانها هم ابلاغ کرده‌ایم که مصادیق آثار و برکات اجرای نیت واقفان، را اطلاع‌رسانی کنند. این امر موجب می‌شود که مردم به صورت ملموس با آثار وقف در جامعه آشنا شوند. همچنین رسانه‌ها هم باید به کمک وقف بیایند، نمی‌گوییم به کمک اوقاف. اگر دولت و نهادهای فرهنگی و در مجموعه نظام، روی فرهنگ وقف سرمایه‌گذاری کنند، آثار و برکات آن در جامعه آنچنان

گفتگوی «قدس» با معاون سازمان اوقاف و امور خیریه کشور

با موقوفه خواری مبارزه می‌کنیم

* زهره کهندل

اما در گذشته برخی از گردن‌کلفتها از این خلاها استفاده کرده و اموال و اراضی موقوفاتی را غصب کردند. اکنون پرونده‌های کلانی در مجموعه قوه قضائیه داریم و با جدیت هم آن را پیگیری می‌کنیم. اعلام کردیم اگر پرونده برخی از موقوفه‌خواران به نتیجه نرسید، اسامی آنها را رسانه‌ای می‌کنیم. طی تفاهمنامه‌ای با قوه قضائیه، پرونده‌های موقوفات در اولویت قرار گرفته است.

آسیب دیگر در حوزه موقوفات، بحث اجاره‌بهاست. برای مثال زمین‌های موقوفاتی که اکنون تجاری و مسکونی است، در شرایط مشابه، مجتمع تجاری مجاور آن، اجاره‌های ۱۰ تا ۲۰ برابر می‌دهد، اما این‌چون موقوفه است، اجاره‌بهای کمی می‌دهند. دلیلش هم این است که در دورانی قراردادهای استیجاری ۲۰ ساله هستند که خلاف بود. شرع می‌گوید که اجاره‌بها باید بر مبنای عادلانه روز باشد. آقایان و مجموعه‌هایی که اکنون در زمین‌های وقفی نشستند، فکر نکنند که این خیرات و مبرات است. اگر اجاره‌بها نمی‌دهند، روز قیامت باید هم جواب واقف و هم حق مشمولین نیت وقف را بدهند. متأسفانه در این بخش هم کم‌کاری شده، اما یکی از اولویتهای امور اوقافی امسال، به روز کردن اجاره‌بهای موقوفات است. اگرچه در بعضی از بخشها خوب اقدام شده، اما مقاومتهایی هم وجود دارد. گاهی کل شهر وقفی است و به بهانه‌های مختلف، اجازه به روز کردن اجاره‌بها را نمی‌دهند.

* در حال حاضر چند پرونده در این باره در قوه قضائیه دارید؟

* در حال حاضر در کل کشور بیش از ۸ هزار پرونده دعوی در قوه قضائیه هست که بخشی از آن به دلیل اجاره کم و یا ندادن اجاره‌بهاست، و با طرف موقوفه را غصب کرده و اجاره‌نامه هم ندارد. این از مشکلات ما در حوزه موقوفات است. اما چشم‌اندازی که پیش رو داریم، خوب است. عواید حاصل از موقوفات نسبت به سال گذشته هم افزایش داشته و هم در گزارش عمل به نیت واقف، روند خوبی را شاهد هستیم.

* میزان افزایش این عواید چقدر بوده است؟

* درصد ۱۳۸ تا درصد ۱۳۸ درصد و حتی بیش از دو برابر رشد داریم. در بحث احیای موقوفات هم اقدامهای خوبی انجام و زمین‌های بزرگ موقوفه زنده شده و به حالت وقفیت برگشته است. ببینید سازمان اوقاف و امور خیریه، دو وظیفه مهم دارد، یکی اجرای نیت واقفان و مدیریت موقوفات است و دیگری مدیریت امامزادگان و بقاع متبرکه. از همه رسانه‌ها و نهادهای دولتی و فرهنگی درخواست داریم که به کمک این سنت الهی که نسبت به قبل مهجور مانده، بیایند تا بتوان آنچه را که در شأن وقف است، در بین مردم فرهنگ‌سازی کرد تا با تحقق این امر، شاهد رشد شاخص‌های توسعه در کشورمان باشیم.

بخشی از موقوفه‌خواری را قبول

داریم. گردن‌کلفت‌هایی هستند که از

روشهای مختلف و حتی راه‌های حقوقی

با وجود خلاهای قانونی، سو،

استفاده‌هایی کردند. سیاست کنونی

ما، احیای موقوفات و مبارزه با

موقوفه‌خواری است، اگرچه در حال

حاضر اسناد رسمی موقوفات را

جمع‌آوری کرده و آمارهای خوبی در

اخذ اسناد رسمی داریم

است که شاهد تحقق عدالت اجتماعی در آینده خواهیم بود، زیرا وقف پاسنگوی نیاز اجتماعی روز است. * توضیحات شما درباره تأثیر برکات وقف در جامعه و گرایش مردم به این سمت، درست. اما پرسشی که وجود دارد اینکه با وجود پیششیه بدی که از دوران پهلوی در ذهن مردم وجود دارد، آیا سی سال زمان برای اعتمادسازی در بین مردم و اصلاح بدبینی‌های آنان نسبت به موضوع اداره موقوفات کافی نبود؟

* این را می‌پذیریم که سازمان اوقاف نتوانست طی سه دهه بعد از انقلاب، مجموعه اوقاف و وقف را بخوبی برای مردم معرفی کند، زیرا در خود سازمان، اقدام جدی در این عرصه انجام نشده و عمده فعالیتهايش درون سازمانی بوده و اقدامهای برون‌سازمانی برای مردم انجام نداده است.

* علت چه بوده است؟

* به اعتقاد من، بخشی از آن درگیر شدن سازمان با مسایل قضایی موقوفات از دست رفته بود که البته هنوز هم ادامه دارد. شاید بخش دیگری از آن هم به جهت مدیریتی باشد، زیرا بعضی از مدیرتها، اصولاً مدیریتهای درون‌گرا هستند. در حالی که در امور خیریه، باید اثرهای آن به مردم گفته و نشان داده شود. ضعف در حوزه تبلیغ، از آسیبهایی جدی در این حوزه است.

* در حال حاضر راهبرد اصلی سازمان اوقاف در حوزه تبلیغ و ترویج چیست؟

* عمده نگاه ما تبلیغی، ترویجی و اجرای دقیق نیت واقفان است، زیرا نیت واقفان سند بالادستی ماست که باید به آن عمل کرده و اطلاع‌رسانی هم داشته باشیم. همچنین برای اطلاع‌رسانی باید از ابزارهای

آگهی مناقصه و تجدید مناقصه

شهرداری اصفهان در نظر دارد پروژه‌های ذیل را از طریق مناقصه و تجدید مناقصه واگذار نماید.

ردیف	نام پروژه	منطقه	سپرده شرکت در مناقصه (ریال)
۱	مناقصه خرید لوله و اتصالات پی وی سی سخت (UPVC) پروژه خط لوله آبرسانی به پارک صفا (از پارک عدالت تا سه راه حکیم نظامی)	پنج	۱۵/۲۰۰/۰۰۰
۲	شرایط خصوصی: شرکت کنندگان بایستی تولیدکنندگان رسمی لوله و اتصالات (UPVC) و یا نمایندگان رسمی فروش، که دارای مجوز رسمی هستند باشند. تجدید مناقصه خرید چراغ و تجهیزات و اجرای پروژه نورپردازی تملک شهرداری (کناوه گلستان) به وسیله چراغ‌های LED و سیستم RGB و نگهداری و تعمیرات آن به مدت سه سال	هفت	۱/۸۰۰/۰۰۰
۳	شرایط خصوصی: شرکت کنندگان بایستی دارای سوابق اجرایی، مشابه پروژه فوق باشند. تجدید مناقصه خرید ۱۷۵ عدد نیمکت از جنس سنگ و چوب	عناطق	۶/۰۰۰/۰۰۰
شرایط خصوصی: شرکت کنندگان بایستی سوابق کار و سابقه تولید و فروش و نصب داشته باشند. شرکت اشخاص حلیقی یا حقوقی آزاد است.			

تذکرات:

۱- واجدین شرایط می‌توانند از تاریخ ۸۹/۱۱/۱۱ تا تاریخ ۸۹/۱۱/۲۰ همه روزه به جز روزهای تعطیل به حوزه معاونت خدمات شهری واقع در خیابان کمال اسماعیل، نرسیده به پل فردوسی مراجعه و با رایبه معرفینامه کتبی شرکت، اساسنامه و سایر مدارک نسبت به دریافت اسناد مناقصه اقدام نمایند.

۲- آخرین مهلت ارسال پیشنهاد قیمت تا تاریخ ۸۹/۱۱/۲۴ می‌باشد.

۳- شهرداری اصفهان در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات مختار است.

شهرداری اصفهان